

STUDIU PRIVIND SECTORUL ÎNTREPRINDERILOR DE MICROFINANȚARE

Mariana ROTARU

Universitatea Tehnică din Moldova

Abstract: Întreprinderile mici și mijlocii (IMM - urile) joacă un rol important în viața economică a unei țări. Ele reprezintă o sursă principală de creare de locuri de muncă, un loc de creștere pentru idei de afaceri noi și principalul promotor al antreprenoriatului. Cu toate acestea, pentru a începe sau a crește o afacere necesită bani și, adesea, găsirea unei finanțări adecvate reprezintă o dificultate majoră întâlnită de întreprinderile mici și mijlocii. În prezent, instituțiile de credit nebankare care furnizează servicii de finanțare sunt reprezentate de asociațiile de economii și împrumut și de organizațiile de microfinanțare. Astfel, dezvoltarea acestor instituții poate fi benefică prin contribuția la finanțarea unei proporții mai mari a zonelor rurale, contribuind în cele din urmă la dezvoltarea afacerilor rurale și a zonei sociale, precum și a credibilității întreprinderilor de microfinanțare.

Cuvinte cheie: microfinanțare, indicatorii financiari, organizație de microfinanțare(OMF), asociație de economie și împrumutut (AIE).

Introducere

Accesul dificil la finanțare în Republica Moldova servește drept o constrângere actuală de care se ciocnește mediul de afaceri. Piața resurselor financiare din Republica Moldova, este constituită din instituții bancare și nebankare. Instituțiile bancare sunt reprezentate de 11 bănci comerciale licențiate, ce sunt reglementate de Banca Națională, iar sectorul nebankar de Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF).

1. Cadrul teoretic

Instituțiile de microfinanțare reprezintă o alternativă a sectorului bancar. Scopul acestora constă în creditarea afacerilor mici, preponderent din zonele rurale, facilitând, în acest mod, accesul la resurse financiare și stimulând inițiativa privată.

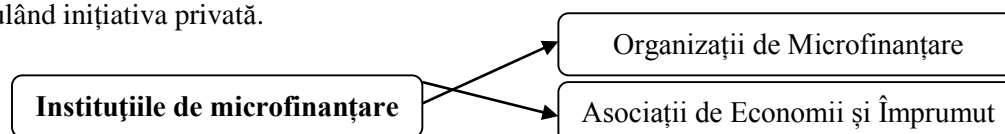

Figura 1. Instituțiile de microfinanțare din Republica Moldova

Asociația de Economii și Împrumut (AEÎ) - Conform legii nr. 139-XVI din 21.06.2007, AEÎ reprezintă organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține.

La 31.12.2018 licențe pentru desfășurarea activității profesionale dețineau 269 de asociații de economii și împrumut, menținându-se tendința anilor precedenți de reducere a numărului asociațiilor.

Tabelul 1. Numărul asociațiilor de economii și împrumut licențiate

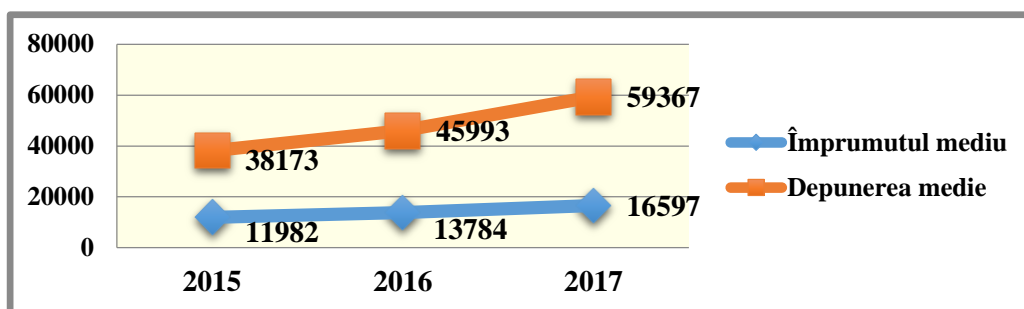
	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Asociații de economii și împrumut – licență de categoria A	224	216	203
Asociații de economii și împrumut – licență de categoria B	64	63	64
Asociații centrale	2	2	2
TOTAL	290	281	269

În 2017 noi membri ai AEÎ au devenit 4138 persoane, înregistrând un total de 133721 membri. Odată cu creșterea numărului membrilor AEÎ a crescut numărul beneficiarilor de împrumuturi cu 6,87% și numărul depunătorilor de economii cu 6,66%.

Tabelul 2. Evoluția nr. membrilor AEÎ, beneficiarilor de împrumuturi și depunătorilor de economii

	2016			2017			Total 2017/2016, %
	Licență A	Licență B	Total	Licență A	Licență B	Total	
Nr. membrilor	62797	66786	129583	60598	73123	133721	103,19
Nr. beneficiarilor	13430	24614	38044	12966	27692	40658	106,87
Nr. depunătorilor	-	6574	6574	-	7012	7012	106,66

Din punct de vedere al evoluției valorii medii a împrumutului ce revine unui membru beneficiar de

împrumut și a valorii medii a economiilor atrase sub formă de depuneri se observă un trend ascendent a acestor indicatori, consemnând în 2017 - 16597 lei și, respectiv, 59367 lei

Figura 2. Evoluția valorii medii a împrumuturilor și depunerilor de economii, lei

Cu referire la structura portofoliului de împrumuturi al AEÎ împrumuturile cu scadență de până la 1 an au constituit 57,76% din volumul total al împrumuturilor acordate.

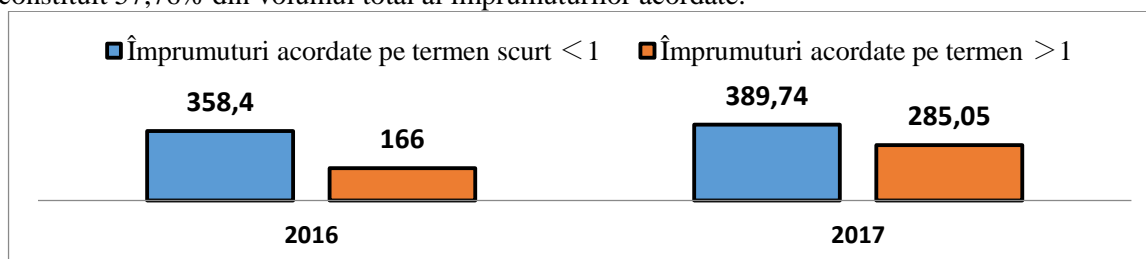
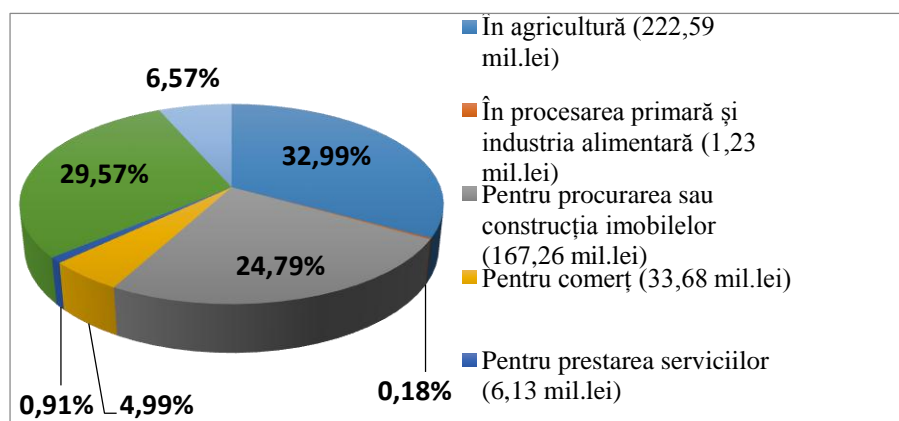

Figura 3. Scadența împrumuturilor acordate de către AEÎ, mil. lei

Potrivit clasificării împrumuturilor acordate de către AEÎ pe direcții de utilizare cea mai semnificativă parte a împrumuturilor s-a acordat în domeniul agriculturii – 222,59 mil. lei, urmată de creditele acordate pentru consum – 199,55 mil. lei și creditele acordate pentru procurarea sau construcția imobilelor - 167,26 mil. lei.

Figura 4. Clasificarea împrumuturilor acordate pe direcții de utilizare

Analizând structura depunerilor de economii după termenul de scadență, se constată că AEÎ tind să accepte depuneri de economii pe termen scurt de până la 1 an, situație determinată de necesitatea asigurării echilibrului scadențelor în raport cu împrumuturile acordate, majoritatea din care (69%) sunt oferite pe termen scurt.

Tabelul 3. Structura depunerilor de economii după termenul de scadență

Termenul de scadență	2016 (mil. lei)	2017 (mil. lei)	Ponderea (%)	
			2016	2017
Până la 1 lună	13,7	22,53	4,5	5,41
De la 1 lună până la 3 luni	26,5	33,86	8,8	8,13
De la 3 luni până la 1 an	188,0	230,84	62,2	55,45
De la 1 an până la 3 ani	65,5	114,12	21,7	27,41
De la 3 ani până la 5 ani	8,3	14,18	2,7	3,41
Peste 5 ani	0,3	0,75	0,1	0,18
Total	302,4	416,28	100,0	100,0

Organizațiile de Microfinanțare (OMF) - Apariția instituțiilor de microfinanțare este cauzată de necesitatea activității acestor instituții a sectorului rural, cât și susținerea financiară a business-ului mic și mijlociu și anume a activității antreprenoriale în sfera de producție, comerț și prestarea serviciilor.

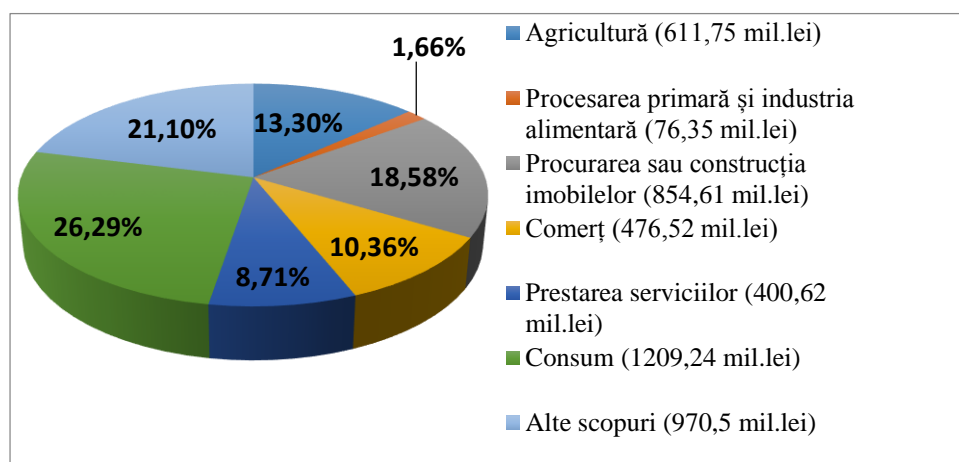
Conform legii nr. 280 din 22.07.2004 **cu privire la organizațiile de microfinanțare**, acestea constituie persoană juridică a cărei activitate de bază o constituie activitatea de microfinanțare.

Valoarea totală a activelor OM a crescut în 2017 cu circa 15,52% comparativ cu nivelul înregistrat la finele 2016, consemnând valoarea de 5435,58 mil. lei (conform situațiilor financiare prezentate de 147 OM).

Tabelul 4. Indicatori generali privind activitatea organizațiilor de microfinanțare

Nr.	Indicatorii	2016	2017	2017/2016 (+,-)	2017/2016 (%)
1	Numărul de organizații (unități)	132	167	35	126,52
2	Capitalul propriu (mil. lei)	1650,2	1975,01	324,81	119,68
3	Total active (mil. lei)	4705,2	5435,58	730,38	115,52
4	Împrumuturi acordate (mil. lei)	3789,5	4599,61	810,11	121,38
5	Credite bancare și împrumuturi primite (mil. lei)	2814,7	3208,9	394,2	114
6	Profitul net (mil. lei)	451,1	533,37	82,27	118,24
7	Rentabilitate a activelor (%)	9,6	9,81	0,21	-

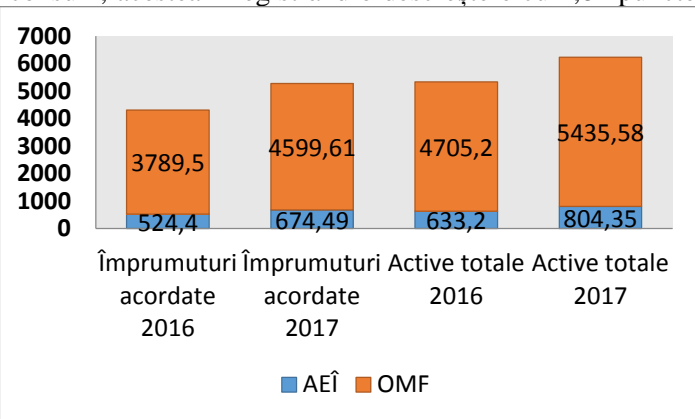
O analiză a indicatorilor generali privind activitatea OM arată că în 2017 a continuat dinamica pozitivă a acestor indicatori. Profitul net a crescut cu aproximativ 18,24%, fapt care se datorează creșterii portofoliului de împrumuturi acordate cu 21,38%, majorării rentabilității activelor cu 0,21 puncte procentuale, fapt ce denotă că OM au continuat să efectueze investiții preponderent în active generatoare de dobândă cu o profitabilitate

sporită. De asemenea, majorarea continuă a capitalului propriu relevă o creștere sigură a stabilității financiare a OM, determinând un trend ascendent a rentabilității financiare de 27,01%. Domeniul de utilizare a împrumuturilor acordate de OM sunt dispersate preponderent pe principalele domenii ale economiei naționale.

Figura 5. Clasificarea împrumuturilor acordate pe direcții de utilizare

Ponderea maximă a împrumuturilor acordate în 2017 (26,29%) o dețin împrumuturile acordate pentru consum, acestea înregistrând o descreștere cu 4,81 puncte procentuale față de 2016. Împrumuturile acordate

pentru procurarea sau construcția imobilelor au constituit 18,58%, cu 1,82 puncte procentuale mai puțin comparativ cu 2016. Semnificativ este faptul că aproximativ 10,36% dintre împrumuturi au fost acordate pentru comerț, mai cu seamă întreprinderilor micro, mici și mijlocii. Valoarea activelor totale deținute de întreg sectorul de creditare nebancaară a crescut pe parcursul anului 2017, menținând trendul pozitiv înregistrat în ultimii ani. La 31 decembrie 2017, activele sectorului au constituit 6239,93 mil. lei, înregistrând un ritm anual de creștere de 16,89%.

Figura 6. Evoluția activelor și împrumuturilor acordate, mil. lei

La nivelul portofoliului împrumuturilor acordate s-a menținut tendința ascendentă a valorii acestora, consemnând o pondere de aproximativ 3,51% din PIB, în creștere cu 0,3 puncte procentuale comparativ cu 2016 (OMF – 3,07%, AEÎ – 0,44%).

Eficiența utilizării activelor și capitalului propriu de către entitățile sectorului de creditare nebancaară a rezultat cu o rată de rentabilitate de circa 12,31%, respectiv 34,58%, în creștere cu 3,31 puncte procentuale, respectiv cu 8,58 puncte procentuale comparativ cu 2016. Acest fapt a fost condiționat de majorarea valorii profitului net cu 59,19%.

Tabelul 5. Indicatorii activității de creditare nebancaară

Indicatori	2016			2017			Total 2017/2016
	AEÎ	OM	TOTAL	AEÎ	OM	TOTAL	
Nr. beneficiarilor de împrumuturi (persoane)	38044	213187	251231	40658	303280	343938	136,90
Rata de penetrare (%)	3,0	16,7	19,7	3,23	24,09	27,32	138,68
Rentabilitatea activelor (%)	4,9	9,6	9,0	4,98	13,39	12,31	136,78
Rentabilitatea capitalului propriu (%)	15,3	27,3	26,0	16,28	36,86	34,58	133,00
Profit net	31,4	451,1	482,5	40,07	728,05	768,12	159,20

Concluzii

Din cele analizate putem concluda ferm că la etapa actuală sectorul de microfinanțare din Republica Moldova este în plină creștere și dezvoltare, în special ne referim la OMF. Numărul de organizații, mărimea activelor, a împrumuturilor acordate relevă în mod evident acest lucru. Mai mult ca atât, rezultatele financiare și eficiența activității acestora este în ascensiune continuă, deja de mai mulți ani. Segmentul principal de activitate constituind împrumuturile până la un milion de lei, deși în ultimii ani portofoliul de împrumuturi a căpătat o structură mai diversificată. Totodată se observă o insuficiență acută de capital de finanțare în sectorul agrar, atât pentru persoane fizice cât și pentru cele juridice. La moment pe piață sunt doar câteva organizații de microfinanțare specializate în acest sector. Cererea de capital pentru gospodăriile țărănești și pentru întreprinderile micro este satisfăcută în mare parte de AEI.

Bibliografie

1. Legea asociațiilor de economii și împrumut, nr. 139-XVI din 21.06.2007, Monitorul Oficial nr.112-116/506 din 03.08.2007.
2. Legea cu privire la organizațiile de micro-finanțare nr. 280-XV din 22.07.2004 Monitorul Oficial al R. Moldova nr.138-146/737 din 13.08.2004.
3. Raport anual CNPF 2017.
4. <https://ibn.idsi.md>
5. <http://www.statistica.md/>